

Anmälan mot Försäkringskassan angående underlåtenhet att omedelbart verkställa en länsrättsdom

---

Anmälan

I en anmälan, som kom in till JO den 21 augusti 2009, anförde AA i huvudsak följande. Den 9 april 2009 beviljade länsrätten honom fortsatt sjukersättning. Han var därefter i kontakt med en tjänsteman på Försäkringskassan som uppgav att ersättning skulle utbetalas skyndsamt och att Försäkringskassan aldrig brukar överklaga länsrättsdomar. Efter någon veckas tid därefter blev han uppringd av BB vid Försäkringskassans processjuridiska enhet i Sundsvall. BB uppgav att kassan ännu inte hade bestämt sig för om länsrättsdomen skulle överklagas till kammarrätten. Länsrättens dom överklagades sedermera av Försäkringskassan och den 27 maj 2009 beslutade kammarrätten att meddela prövningstillstånd i målet. Han har inte haft någon inkomst under perioden. Försäkringskassans handläggningstid har varit orimligt långt.

Utredning

Muntliga upplysningar inhämtades från Försäkringskassan. Vidare hämtades Försäkringskassans akt i ärendet in och granskades. Därefter remitterades anmälan till Försäkringskassan för yttrande. Försäkringskassan anförde i remissvar genom CC, chef för verksamhetsområde processjuridik vid Försäkringskassans huvudkontor, bl.a. följande.

Bakgrund

Av Diabasregistret framgår att domen från Länsrätten i Norrbottens län i mål nr 178-09 – meddelad den 9 april 2009 – kom in till omprövningsenheten i Stockholm den 16 april 2009. Den 20 april 2009 kom domen in till den processjuridiska enheten i Sundsvall. Genom domen ändrade länsrätten Försäkringskassans beslut på så sätt att AA beviljades hel tidsbegränsad sjukersättning för tiden augusti 2008 till och med januari 2010.

Den 20 april 2009 begärdes per telefon processföringsakten från omprövningsenheten vid NFC Stockholm Klara inför ställningstagande av om domen skulle överklagas och inhibition begäras. Av de handlingar som fanns tillgängliga vid enheten bedömdes vidare att det fanns behov av försäkringsmedicinsk konsultation inför ställningstagandet.

Den 21 april 2009 kommer begärd akt in till processjuridiska enheten Sundsvall.

Därefter rådgjorde processföraren per telefon med den försäkringsmedicinske rådgivaren. Denna bedömde att AA:s arbetsförmåga inte var nedsatt under minst ett år.

Den 29 april 2009 skickades meddelande till enhetschef vid LFC Luleå med information om att länsrättsdomen kommer att överklagas och inhibition begäras samt anges att domen således ej ska verkställas.

Den 30 april 2009 fick processföraren e-post från Kundcenter. I meddelandet angavs följande. AA har ringt angående länsrättsdomen. Länsrätten har bedömt att rätt till sjukersättning föreligger. AA vill bli kontaktad för besked om utbetalning. Han säger att han igår fick reda på att hans ärende finns på en processenhet och vill därför ha kontakt med denna enhet.

Samma dag kontaktade processföraren AA per telefon. Under samtalet uppgav AA att han av medarbetare på Försäkringskassan fått besked att Försäkringskassan ej överklagar länsrättsdomar. Processföraren informerade AA om gällande rutiner och uppgav följande. När länsrätten meddelat en dom där Försäkringskassans beslut ändras ska domen skickas till den processjuridiska enhet som företrätt Försäkringskassan. Det är denna enhet som avgör om domen ska överklagas eller ej. Andra medarbetare är inte behöriga att göra ett sådant ställningstagande. Bilagt till länsrättsdomen finns en överklagandehänvisning. Av denna framgår att myndigheter, i detta fall Försäkringskassan, har två månader på sig att överklaga från det datum då domen meddelats. – Vidare informerades AA om att den processjuridiska enheten övervägde att överklaga länsrättsdomen och att meddelande om detta redan skickats till handläggande kontor. AA upplystes om att försäkringsmedicinsk rådgivare har kontaktats per telefon och att det inför det slutgiltiga ställningstagandet till om domen ska överklagas eller ej kommer att begäras ett skriftligt yttrande från försäkringsmedicinsk rådgivare.

Den 30 april 2009 skickades förfrågan till försäkringsmedicinsk rådgivare.

Den 18 maj 2009 kom yttrande från försäkringsmedicinsk rådgivare in till den processjuridiska enheten Sundsvall.

Den 19 maj 2009 skickades ett överklagande – ställt till Kammarrätten i Sundsvall – med begäran om prövningstillstånd samt yrkande om inhibition till Länsrätten i Norrbottens län.

Efter telefonsamtalet med AA den 30 april 2009 har processföraren haft kontakt med AA:s hustru. Dessa samtal har föranletts av att AA önskat veta hur ärendet fortskrider. Vid det senaste samtalet, den 19 maj 2009, meddelade processföraren BB att Försäkringskassan hade överklagat domen till kammarrätten.

I ett beslut intaget i protokoll den 27 maj 2009 meddelar Kammarrätten i Sundsvall prövningstillstånd och förordnar om inhibition med anledning av Försäkringskassans överklagande.

Försäkringskassans slutsatser

JO har i tidigare ärenden uttalat bl.a. följande. Att ett beslut gäller omedelbart innebär inte endast att det är verkställbart, utan också att det ska verkställas så snart som möjligt. Ett visst dröjsmål med verkställigheten kan godtas i väntan på beslut i inhibitionsfrågan, om Försäkringskassan har framställt yrkande därom. Detta förutsätter emellertid att inhibitionsyrkandet väcks snarast; i annat fall ska domen verkställas. Regelverket ger sålunda enligt JO inte utrymme för Försäkringskassan att skjuta upp verkställigheten annat än en kortare tid med hänsyn till ett eventuellt framtida överklagande och inhibitionsyrkande. Försäkringskassan har således enligt JO inte möjlighet att avvakta annat än en kortare tid med verkställighetsåtgärder under överklagandefristen.

Av metodstödet – Vägledning 2001:7, version 6, Omprövning, ändring och överklagande av Försäkringskassans beslut, avsnitt 8.5.1 Metodstöd – hantering av domar och beslut från domstolarna – framgår följande:

- Information till domstolarna via Domstolsverket är att domstolarna, efter avgörande av målet, ska skicka samtliga domar och beslut samt Försäkringskassans akt för processföring, till den omprövningsenhet som handlägger den typ av ärenden som målet avser.
- För det fall domen i länsrätten innebär ”helt eller delvis ändring” ska omprövningsenheten snarast med missiv skicka en kopia av domen till den processjuridiska enheten, som ska ta ställning till om domen ska överklagas eller inte. Den processjuridiska enheten kan behöva rekvidrera processföringsakten från omprövningsenheten innan ett ställningstagande i överklagande- och inhibitionsfrågorna kan göras. Det är väsentligt att akten då snarast sänds till den processjuridiska enheten.
- Den processjuridiska enhetens ställningstagande kan innebära att Försäkringskassan kommer att överklaga domen och begära inhibition och att enheten därför ska avvakta med verkställigheten. Den processjuridiska enheten ska efter granskning av domen snarast, med missiv, meddela sitt ställningstagande till chefen för den enhet som handlägger förmånen ifråga för den försäkrade.
- Samtliga ovanstående åtgärder ska diarieföras.

Av diariet framgår att länsrättens dom kom in till Försäkringskassan den 16 april 2009. Vad som hänt från dagen för domen och till den 16 april framgår inte av Försäkringskassans diarium.

Det tog sju arbetsdagar innan underrättelsen om att domen inte skulle verkställas skickades från den processjuridiska enheten till verkställande enhet den 29 april. Under den tidsperioden skedde en telefonkonsultation med en försäkringsmedicinsk rådgivare (FMR). Den försäkrade underrättades om inställningen i verkställighetsfrågan dagen efter, den 30 april. Utifrån JO:s uttalanden i tidigare ärenden – se ovan – får den tid det tog att lämna underrättelsen till verkställande enhet bedömas som något för lång. Den höga arbetsbelastningen på enheten kan ha varit en bidragande orsak till fördröjningen.

Ärendet låg därefter hos den försäkringsmedicinske rådgivaren (FMR) i drygt tolv arbetsdagar. Överklagandet och begäran om inhibition lämnades in till domstolen dagen efter att yttrandet från FMR inkommit till den processjuridiska enheten. Även om det inte finns någon tidsfrist inom vilken ett yttrande från en FMR ska levereras angiven i interna dokument – begärd svarstid ska dock anges i begäran – har även denna tidsutdräkt bidragit till den totalt sett för långa handläggningstiden.

Den totala tid som förflöt mellan det att länsrättens dom inkom till Försäkringskassan den 16 april och Försäkringskassans överklagande av domen och begäran om inhibition blev sammantaget i detta fall fyra och en halv vecka.

Försäkringskassan beklagar dels den fördröjning som handläggningen inneburit innan den försäkrade fick besked om Försäkringskassans inställning i frågan om verkställighet av domen, dels den totala tid som verkställighetsfrågan kommit att ta i detta ärende.

Försäkringskassan arbetar kontinuerligt med att förbättra rutiner beträffande hanteringen av domar. Erfarenheterna från detta och andra liknade ärenden ska inarbetas i den processbeskrivning avseende hanteringen av domar som är under beredning samt i det metodstöd som finns i vägledningen rörande verkställighet. När det gäller inhämtande av yttrande från FMR i de fall Försäkringskassan överväger att överklaga en dom pågår ett arbete med att förbättra rutinerna.

Frågan om en dom ska överklagas är en fråga som slutligen avgörs inom den processjuridiska verksamheten. Någon annan enhet inom Försäkringskassan har inte den befogenheten. Den information som i detta fall lämnats av annan än processföraren angående verkställighet har varit av allmän natur och återspeglar vad som generellt gäller, dvs. att en dom som inte ska överklagas, ska verkställas så snabbt som möjligt.

AA gavs tillfälle att yttra sig över remissvaret.

Bedömning

Av 20 kap. 13 § tredje stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring framgår att Försäkringskassans och domstols beslut i bl.a. ärenden om sjukersättning ska gälla omedelbart, om inte något annat föreskrivits i beslutet. Att ett beslut gäller omedelbart innebär inte endast att det är verkställbart utan också att det ska verkställas så snart som möjligt. Ett visst dröjsmål med verkställigheten kan visserligen godtas i väntan på beslut i inhibitionsfrågan om Försäkringskassan har framställt yrkande härom. Detta förutsätter emellertid att inhibitionsyrkandet väcks snarast; i annat fall ska domen verkställas. Regelsystemet ger således inte utrymme för Försäkringskassan att skjuta upp verkställigheten annat än en kortare tid med hänvisning till ett eventuellt framtida överklagande och inhibitionsyrkande.

Av utredningen framgår att Länsrätten i Norrbottens län den 9 april 2009 fann att AA var berättigad till hel tidsbegränsad sjukersättning för tiden augusti 2008 till och med januari 2010. Domen kom Försäkringskassan till handa den 16 april 2009. Den 19 maj 2009 överklagade kassan domen hos Kammarrätten i Sundsvall och begärde inhibition.

Jag konstaterar att Försäkringskassans handläggningstid i ärendet varit för lång. Eftersom Försäkringskassan inte snarast efter att den tagit del av länsrättens dom ansökte om inhibition av domen borde kassan ha påbörjat arbetet med att verkställa den. Försäkringskassan förtjänar kritik för sin hantering av ärendet.

Vad AA anfört i övrigt ger inte anledning till något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas.